

הסכמות הרבנים

ОТЗЫВЫ РАВВИНОВЪ

о формѣ изданія еврейскихъ молитвенниковъ.

ווילנא, תרס"א.

ברפוס י. פיראזשניקאוו.

הוצתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

Вильна. Типографія И. И. Пирожникова. Завальная ул. д. № 1147.

1901.

מכתבי תהלה מגאוני זמננו.

בע"ה יום ד', י"א סיון תרס"א, מ"ר.

כבוד ידידי הרב החריף ובקי מפורסם לנאון ולתפארת צדיק
נשגב כש"ת מהור"ר יעקב מאיר מו"ץ דק"ק מינסק.

אחד"ש כתה"ר, יסלח לי על איחור תשובתי עד כה, כי
טרדותי רבו! וע"ד שחפצו להדפיס סדור תפלה עם תהלים אשר
השמות הקדושים לא יודפסו ככתבם רק בשינוי למען כי גם
אחרי בלותם לא יוטלו בבזיון, בודאי המצוה רבה בזה, כנודע
מגדל החומר שיש בזה יותר משארי עבירות, אשר דוד המלך
ע"ה הי' מסתפק גם במקום ככ"ג לכ"ע אם מותר לכתוב שם
אחספא ולמשרדי לתהומא כדאיתא בסוכה (ד' ג"ג) וגם בחולין
(דף ק"א) אמרינן גדול השלום מטעם זה, ששמי שנכתב
בקדושה ימחה על המים. ומנ"ל הגדול השלום משארי מ"ע, הא
בכמה מ"ע התירה התורה לעבור בל"ת, אלא ע"כ דבמקום
הנוגע לכבוד השמות הקדושים חמיר טובא שהוא נוגע לכבוד
המקום יתברך, ככה"ג ליכא למימר דעשה דול"ת. ובוזה ניהא
מה שמקשינן על מה דאר"א בסנהדרין (ד') דעיר שיש בה
מוזהא איננה נעשית עיר הנדחת, דאמאי לא אמרינן דעשה
דול"ת. ובוזה ניהא מה שהקשה הרימב"א ז"ל במכות (דף ד')
דאמאי לא אמרינן דה"ט דר"י, דלשאב"מ לוקין דיליף מנשבע

ומקלל חבירו בשם (דלרבנן לא קשה די"ל משום דהוי שני כתובין הבכ"א ואין מלמדין), ונדחק מאד לתרין בשם הרמב"ן ז"ל אשר כמעט אינו מובן דבריו יעו"ש, אבל לפי האמור ניחא דבמקום דנוגע לכבוד המקום יתברך המיר טובא. ולכן בנשבע ומקלל בשם דיש בזה בזיון לשם הנכבד יתעלה המיר טובא. ולכן מצוה רבה יעשה כתה"ר אם ידפיס את סדור התפלה עם תהלים כנ"ל ומצוה רבה לתמוך ביד כתה"ר בבדי שיוכל לבצע מצוה רבה הלזו. ונ"א אקה בל"ג את הסידור והתהלים הנ"ל מיד כתה"ר במהיר אשר יושט עלי. ומקרב ולב עמוק הנני לברכו כי יברכו ה' יתברך בכל מיני ברכות והצלחות באות נפשו ונפש ידידו דוש"ת באה"ר מצפה להסדי ד' יתברך ולדחמיו המרובים בעגלא ובזמן קריב.

אלי' ברוך ר"מ דפ"ק הנ"ל.

ל"ג למב"י תרס"א, וו"ל נא.

כבוד ידידי הרב ה"ג חנאון לתפארת ביראתו וצדקתו וכו' כש"ת מו"ה יעקב מאיר נ"י מו"ץ דק"ק מינסק יצ"ו שלום שלום.

למלאות רצון כבודו זה הנני להניד לו עם ספרי כי הומב בעינינו. וטוב וישר- אשר השתדל להדפיס הסידור וגם המחזורים אשר לא יהי' נדפס שם המפורש בו ותחת השמות ההויה כ"ה יהי' נדפס שני יודין — רק במקום שם קל להדפיס האלף והלמד ביחד, ונראה כי ע"כ התחילו המדפיסים הראשונים להדפיס השתי אותיות הנ"ל ביחד באות אחת מפני חשש השם — ובמקום

אלקים ידפים ג"כ האלף למד באות אחת, כי אם ידפים הכל בשני יודין לא ידעו לקרות שני השמות הנ"ל, והמקום ירצה פעולתו לטוב.

ידירו מברכו היום מאיר נח לעווין הלוי חו"פ ווילנא

בקשני כבוד ידידי המפורסם הרב הגאון יראת אלהים אוצרו כבוד מו"ה יעקב מאיר מו"ן בק"ק מינסקיצ'ו, כי אהי' גם אני מהמסכימים על אשר השכיל ביראת ה' וצוה להדפיס סדור תפלה, אשר כל השמות הקדושים והאזכרות אשר בסדורים יהי' בשנויים, כאשר אנו רואים כי הסדורים בכלותם יתגלגלו עלי אשפתות ובמקומות המטונפים, וכדי בזיון, וכאשר הדבר טוב וישר מאד בעיני, חשתי ולא התמהמתי לעשות רצונו, ומי יתן והי' כל המדפיסים ממנו יראו וכן יעשו. וכאשר מצינו בר"ה (דף י"ח) כי שמחו חז"ל כאשר נתבטל אדברתא משמריא ועשו אותו יום ליו"ט, ובודאי יסכימו גאוני דורנו שיחיו לזה, ואני כיהודא ועוד לקרא. באתי עה"ח יום ג' טו"ב טבת תרס"א פה סטופצי.

שלמה מרדכי ברודנא בה"ר אלי' יהודא ליב ז"ל
חופק"ק סטופצי.

בעזה"ש"ת מ"א למב"י תרס"א

כבוד איש מפורסם לגאון ולהפארת צדיק מושל בי"ה

קש"ת מהור"ר יעקב מאיר שליט"א מו"ץ במינסק

אחדשתה"ר באהבה עזה ועצומה מילתא נגאה דאית
בך קדים ואמרה, לא לי משפט ההסכמה על מעשה כבוד

גאונו אשר ידוע לכל דרכו בקודש. אמנם לעשות רצונו
 הפצתי לקיים מאמרם אין מסרבין. ע"כ אכתוב שתים שלש דלתות
 ע"ד אשר עורר כת"ר להדפיס סדור תהלים כו' בשנויי שמות
 הקדושים בכדי שלא יהיו מוטלין לבזיון ח"ו. מה אומר לכ"ג
 שכרו הרבה מאד אין חכם כבעל הנסיון, הרבה פעמים הי'
 לבי דוי, בראותי איזה דפין מסדור מלאים שמות הק' מוטלים
 בבזיון ויומא טבא לרבנן על מלאכתם במלאכת הקדש, ובעין
 דאיתא בר"ה (י"ח) וכך היו כותבים בשנת כך וכך ליוחנן
 כה"ג לקל עליון וכששמעו חכמים בדבר אמרו למחר זה פורע
 חובו ונמצא שטר מוטל באשפה ובטלום ואותו היום עשאוהו
 יו"ט, ובקיצור ש"ע בשם אורים אסור לכתוב בשום מכתב
 שמו יתברך בכל לשון, ורבים טועים כו' והוא איסור נמור,
 כי לאחר זמן יתגלגל המכתב באשפה ודבר זה גורם עניות
 בישראל ח"ו מה ששם שמות מצוי' ומכש"כ בבזיון ח"ו וצריכין
 התחכמות והתאצמות לבטל זאת. והנני מבקש מכל מי שננעה
 יראת ה' בלבבו שיקנה את הסדור הזה סידור ברכה וכן תהלים
 כעין זה, הביאו ברכה אל כתיכם ואשרי חלקו מי שישתתף
 במצוה רבה הלזו ליראה את השם הנכבד והגדול, ועיין
 בלשון הרמב"ם פי"ב מה"ש ובתמורה (ב'). וכל מי שיקנה הכתבי
 קודש אלה, הנני לברך בברכה המשולשת בני חיי ומוזוני, כנפש
 הבא על החתום דו"ש כ' ברגשי כבוד והדר.

אהרן יוסף כהרב ר' אריה זלה"ה הלוי פיינזילבער

החופ"ק יאלאווקע מחוז וואלקאוויסק (פלך גראדנא).

עזרי מעם ה'

כתוב במגילת תענית פ"ז והובא בפ"ק דר"ה (י"ח ב')
 בתלמוד בתשרי אתגמלית אדכרתא מן שטריא, שהיו כותבין

שם שמים אפי' בשטרות, וכשעמדו חכמים בדבר אמרו, זכי מזכירין שם שמים בשטרות, למחר פורע זה את חובו וקורע את שטרו ונמצא שם שמים מוטל באשפה, ובטלום, ואותו היום עשו אותו יום טוב. והן בימים הראשונים טרם נתחדשה חכמת הדפוס, לא היה מקום לחשש הזה אלא בשטרות, ולא בכל ספרי הקדש שהיו כתובים בקדושה ומשומרים בגניזה וספרי התפלות לא היו נכתבים כלל, כדתניא בתוספתא (שבת פ' י"ד) והובאה בפ' כל כתבי (קמ"ז ב') ובמס' סופרים (פ' ט"ו), כותבי ברכות כשורפי תורה, — ועתה שנתפשטו בעולם ספרי דפוס, הרי יש מקום לחשש הזה גם בכל ספרי התפלות הקדושים אחרי בלותם, וכבר נפסק להלכה במנן אברהם סי' קנ"ד ס"ק י"ד ובמ"ז יו"ד סי' רע"א ס"ק ה' דגם ספרי הדפוס קדושתם חמורה, כספרים הנכתבים בקדושה, ומה נעשה לרבבות אלפי כתבי קדש, מספרי תפלות, תהלים ומחזורים וסליחות הנדפסים, וברוב הימים לא ימלט שלא יבואו שמות הקדושים לידי בזיון ח"ו, ולא בכל המקומות יכולים להוציא לפועל תקנת חז"ל לגנוזם בכלי חרס בקברות תלמידי חכמים כדין, וכבר חששו לזה בדורות שלפנינו, והתחכמו בזה, שלא להדפיס שמות הקדושים במלואת כל אותיותיהם כדין אלא להדפיס במקום שם המיוחד שנים או שלשה יודין ובמקום שם קל או אלקים, להרכיב הא' והל' ביחד כזה י. כמבואר בשו"ת תשב"ין ח"א סימן ב', ובפסקי מהרא"י סי' קע"א שהובא בהגהות הרמ"א ביו"ד סי' רע"ז סעי' ו' ובשו"ת הרדב"ז ח"א סי' ר"ז. אמנם ברוב הימים הכל נשכח, וחזרו להדפיס השמות הקדושים כהווייתן, ובהרבה מקומות נמצא שם שמים מתחלל, ואין איש שם על לב. ובואו ונחזיק טובה להרב המאוה"ג צדיק ונשגב, מפורסם לשם ולתהלה מו"ה יעקב מאיר שליט"א מו"צ במינסק, ששם על לבו לחוש לכל זה, ולהדפיס ספרי תפלות ותהלים ומחזורים בשנויי צורות

שמות הקדושים מהווייתן וקרא לו: "סדר ברכה", למען שכל
 יודא את דבר ה' ולבו חרד להנצל מחילול שם שמים,
 הנורם עניות רח"ל, יביא ברכה זו לביתו, ויתברך במדה
 טובה ומרובה, בכל מיני ברכות האמורות, ומובטחני כי
 ישכילו גאוני דורנו שליט"א, להחזיק ביד הרב המאוה"ג הנ"ל
 במצוה רבה ונשנבה זו שזכה בה, ומזכה את אחיו עמו.
 זכות הרבים יהי תלוי בו. וכל התומכו ומסייעו בזה, יהא
 חלקו צפון לפניו בעולם הגמול, ואשרי משכיל. — וע"ז בעה"ח
 ביום ה' לסדר ולפרט "עלי באר יענו ליעקב" לפ"ק, בעשור
 לחדש הרביעי דהאי שתא שנת "ונצדק בקדש"ה" לפ"ק, פת
 יעליסאוועטגראד.

נאום חיים ברלין החופק"ק והגליל.